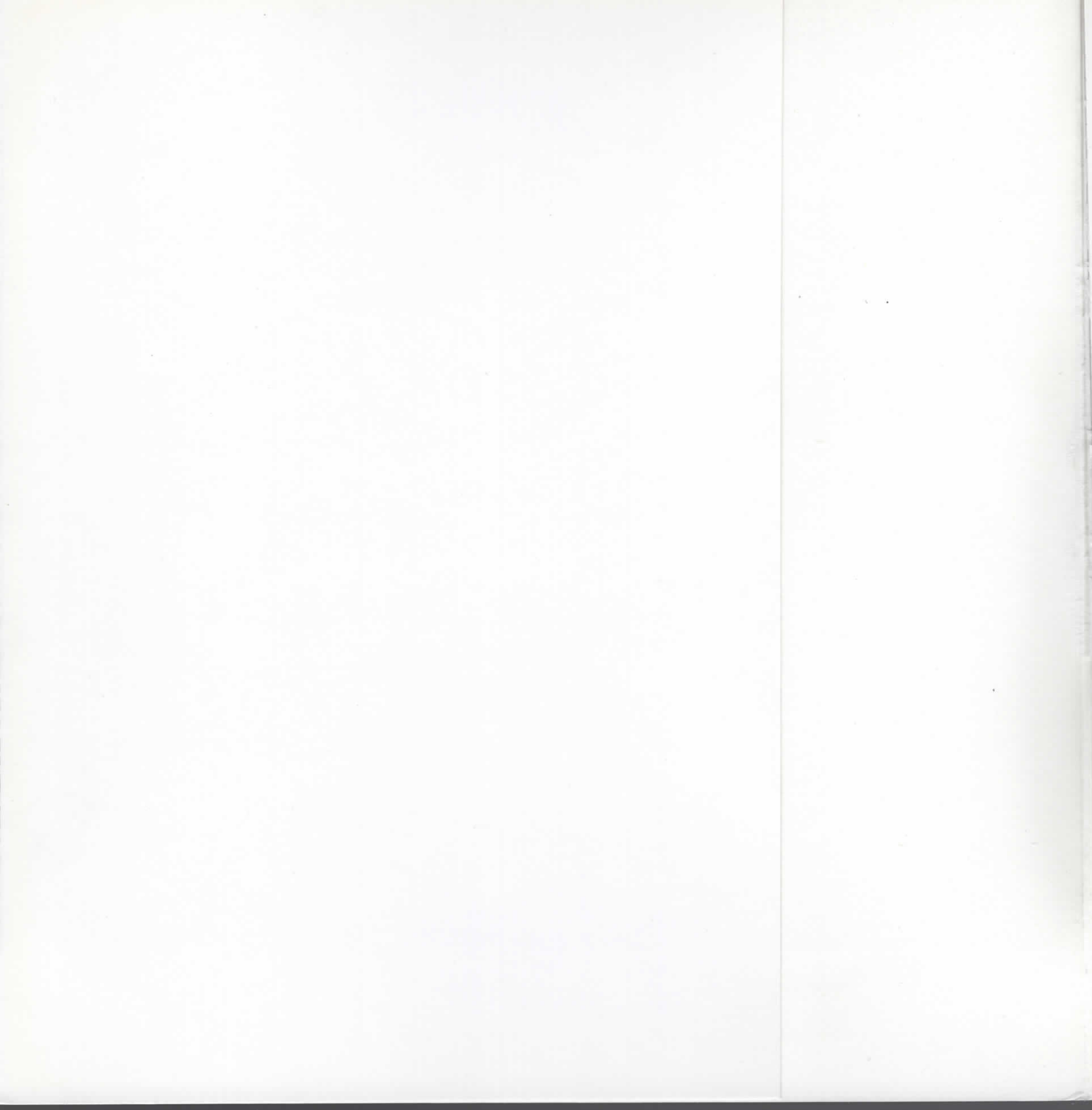

гаитис

МУЗЕЈ НА
СОВРЕМЕНАТА
УМЕТНОСТ
СКОПЈЕ

ГАЛЕРИЈА
„ВИДИЦИ”

ЈАНИС ГАЙТИС YANNIS GAITIS

САМОСТОЈНА ИЗЛОЖБА
EXPOSITION INDIVIDUELLE

10. I — 10. II 1978

MUSÉE D'ART
CONTEMPORAIN
SKOPJE

MAZEL HA
CORPORATA
METHOIT
OROLE

LATERNA
LINDIN

YANNIS GAITIS JANIS TANTIC

EXPOSITION INTERNATIONALE
D'ART MODERNE

1958 - 1959

MUSEE D'ART
CONTEMPORAIN
BRUXELLES

Се чини дека припадноста на Јанис Гаитис на грчното поднебје каде е роден и на францускиот духовен простор во кој работи подолг временски период, не може децидно да се определи. Оваа задача уште повеќе се усложнува кога се има предвид космополитската димензија на неговата личност.

За него пишувале авторитети како Енрико Крисполти, Жан Жак Левек, Жералд Гасио Тлабо, Пјер Сегер и други, а неговите настапи ширум светот на светски познатите манифестации, упатуваат на една значајна ликовна индивидуалност. Дотолку е поголемо нашето задоволство да презентираме дел од ова творештво во Музејот на современата уметност во Скопје, во чиишто простории, веќе го има своето значајно место објектот »Читачи« на Јанис Гаитис.

Поминувајќи низ неколку ликовни фази од кои и една апстрактна, тој во II половина на шеесетите години на овој век се определува за »човечињата«, кои оттогаш ги наследуваат непрестајно неговите дела. Тие се и главните мисионери на неговите идејно-ликовни размислувања за квинтесенцијата на реџица најгорливи прашања, дилеми и проблеми на современото општество. Како набљудувач во детско љубопитство и со филозофско-социолошка задлабоченост, Гаитис е преокупиран од најзагрижувачките творевини на индустриската цивилизација: алиенацијата, уравниловката, анонимноста, изолацијата, пренаселеноста, херметизмот, хипер-продукцијата од една страна и теснобата, апатијата и депресијата од друга страна. Овој интерес значи ја има како примордијална етичката, социолошката димензија на нештата и како уметник пројавува искрена, хуманистичка загриженост за човечката судбина денес.

Јавувајќи се во таа смисла како вистински апологет на една ангажирана естетика, Гаитис со инфантилна непосредност ни го пре-

Il semble qu'il soit difficile de déterminer l'appartenance de Yannis Gaïtis au climat de la Grèce ou il est né et en même temps au climat culturel de la France ou il travaille depuis assez longtemps. Cette entreprise se complique davantage quand on a en vue la dimension cosmopolite de sa personnalité.

De Gaïtis se sont occupées des autorités tels que Enrico Crispolti, Jean-Jacques Lévêque, Gérard Gassiot Talabot, Pierre Seghers et autres, tandis que sa participation, dans le monde entier, aux manifestations universelles bien connues témoigne d'une individualité artistique importante. D'autant plus grand est notre plaisir de pouvoir présenter une partie de sa création au Musée d'art moderne de Skopje, dans la collection duquel les »Lecteurs« de Yannis Gaïtis tiennent une place considérable.

Connaissant dans son évolution plusieurs phases, dont une abstraite, Yannis Gaïtis s'est orienté dans la deuxième partie des années soixante de notre siècle vers ces »bonhommes« qui, depuis lors, ne cesseront pas de peupler ses oeuvres. Ce sont eux les missionnaires les plus importants de ses réflexions idéologiques et picturales sur la quintessence d'un nombre de questions ardues et de dilemmes du monde contemporain. Mu dans ses observations par une curiosité tout enfantine et par la profondeur de ses visions philosophiques et sociologiques, Yannis Gaïtis se préoccupe surtout des effets les plus graves de la civilisation industrielle: d'un côté, l'aliénation, l'égalitarisme, l'anonymat, l'isolation, la surpopulation, l'hermétisme, la surproduction et, de l'autre, l'angoisse, l'appatie et la dépression. Ce qui est donc primordial dans ses préoccupations. Ce qui est donc primordial dans ses préoccupations c'est la dimension éthique des choses. Artiste, il manifeste constamment un inquiétude humaniste sincère face à la condition de l'homme de nos jours.

зентира својот мошне индивидуализиран антропоморфизам. Тој негов свет го сочинува мултиплицираниот архетип на еден шематизиран човек без никакви индивидуални обележја. Неговата немерлива константна прогресија најубедливо се соопштува преку сцените од сенојдневието што ја имплицираат масовноста: манифестации, паради, натпревари, состаноци и сл. Оваа бројна публика е составена од набљудувачи или гледачи — од една вкочанета, незаинтересирана и инертна маса која во таа колективност го доживува својот парадокс — немиот, мртов дијалог-апсолутната некомуникативност. На тој начин, широкиот меѓусебен духовен вакуум во мааста ја обесмислува физичката блискост на луѓето. Потполната униформираност на неговите актери и нивната оп-артистичка дисциплинираност ги претвора (за разлика од динамичните толпи на познатиот шпански сликар Геновез) во неканви претстави на луѓе — робови, автомати или играчки, конечно во сервиски индустриски производи на денешната цивилизација. Таа втопеност во општата човечка маса или како уметникот ја наречува „човечки пејзаж“ или панорама, сосема ја уништува индивидуалноста. Човекот на Гаитис иако е отуѓен, сепак се осмислува во колективот. Ако тој истиот тип на човек — безизразен, нечувствителен и пасивен, се извлече од таа заедница, престануваат и интересот на авторот и човечките вредности. Се чини дека тука се појавува идејно-философскиот лавиринт на авторот: бесмисленоста на човекот вон човечките заедници и неговата отуѓеност во толпата. Од друга страна, присутен е и стравот од загрижувачката прогресија на наталитетот како географско-физичка опасност и како психолошко-социолошка реперкусија. Од друга страна во неговите „човечки пејзажи“ кои постепено, ги заменуваат пејзажите на природата, не е предвидено место за било какви други биолошки структури.

Se présentant ainsi comme un véritable apologiste d'une morale engagée, Gaïtis nous fit voir, avec une spontanéité infantile son anthropomorphisme très individualisé. Son monde est, en réalité, constitué par l'archétype multiplié d'une figure schématisée ne possédant pas de caractère individuel. Sa progression, constante et imperceptible se communique de façon la plus convaincante par des scènes de la vie de tous les jours impliquant la présence des masses: manifestations, parades, composé d'observateurs et de spectateurs constituant une masse figée, indifférente, inerte qui, dans la collectivité, atteint son paradoxe: le dialogue muet, mort, l'incommunicabilité absolue. De cette façon, le grand vide spirituel des masses rend absurde la proximité physique des hommes. Le caractère uniforme absolue de ces acteurs et leur discipline opérative les transforment (contrairement aux masses dynamiques et pleines de chaleur du peintre espagnol Genovez) en hommes-robots, en automates ou en guignolse et, en dernière analyse, en productions de série de la civilisation actuelle. Cette dispersion dans la masse des humaine ou, comme l'artiste le dit, dans les «paysages des hommes» ou le panorama, a achevé de détruire toute individualité. Cependant, l'homme de Gaïtis, bien qu'aliéné, ne recouvre sa signification que dans la collectivité. En dehors d'elle, ce type d'homme indifférent, insensible, passif, cesse d'intéresser le peintre en même temps qu'il perd ses valeurs proprement humaines. Il semble que ce soit là précisément qu'apparaît le labyrinthe idéologique et philosophique de l'auteur: l'absurdité de l'homme en dehors de la collectivité et son aliénation au milieu des masses. On y peut constater, d'autre part, une peur de la progression inquiétante de la natalité en tant que danger géographique et physique et de ses répercussions psychologiques et sociologiques. C'est pour cela que dans les

Гаитис применува мошне едноставно ликовно проседе: плошно, плакатско сликање, најчесто во црно-бели варијации. Кога е во прашање бојата, ги употребува пред сè примарните, а фигурите ја подразбираат геометриската стилизација.

Зад оваа симплифицирана морфологија, привидна наивност и спонтан хумор, стои остра сатира на некои аспекти на современото општество за кои стана претходно збор, како болен ламент над човечката судбина. Од инвентивните слики, објекти и скулптури на Гаитис излегуваат човечиња како од Пандорина кутија, со вночанет изглед и безгласен крик, апелирајќи за запазување на вредностите на човекот како индивидуа, за меѓусебната комуникативност за создавање на една почовечка стварност од постојната.

Со овие настојувања Јанис Гаитис се обидува да ги активира оние простори на човекот што значат «слобода, забава, знаење и духовност», за што се застапува и познатиот ликовен теоретичар Мишел Рагон.

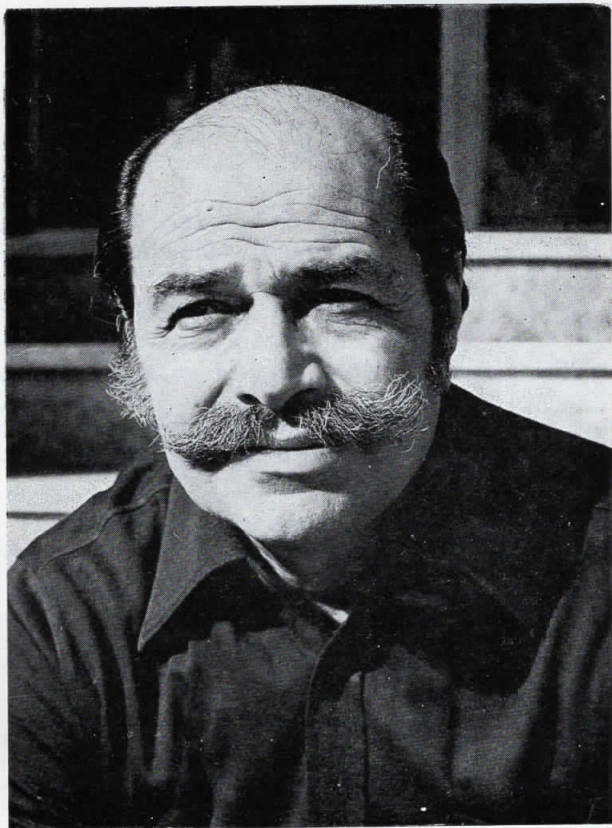
Соња Абаџиева Димитрова

»paysages des hommes« de Gaïtis, qui se substituent insensiblement aux paysages de la nature, il n'y a pas de place pour les autres structures biologiques.

Gaïtis se sert d'un procédé plastique très simple: peinture plate, de l'affiche, le plus souvent en variations du blanc et du noir. Quant aux couleurs, il préfère les couleurs élémentaires tandis que ses figures supposent une stylisation géométrique. Derrière cette morphologie simplifiée, cette ingénuité apparente et cet humour spontané, on trouve une satire acérée de certains aspects de la société contemporaine dont on a parlé plus haut, qui est comme une lamentation douloureuse sur la condition de l'homme. Des tableaux inventifs et des objets de Gaïtis jaillissent, comme de la boîte de Pandore; des bonhommes à la figée, aux cris muets, qui sont autant d'appels à conserver les valeurs de l'homme en tant qu'individu, à communiquer avec ses semblables et à construire une réalité plus humaine que l'actuelle.

Yannis Gaïtis s'efforce par là d'activer ces »espaces humains« qui signifient »liberté, divertissement, savoir et spiritualité« et que propage également le théoricien bien connu de l'art, Michel Ragon.

Sonja Abadjieva Dimitrova

ЈАНИС ГАИТИС е роден во Атина 1923 година. Студирал на Школата за ликовни уметности во Атина. Подолго време живее и работи во Париз.

Адреса: Атина, Мавроматеон 35

Негови дела се наоѓаат во следните колекции: Музејот во Тел Авив, Музејот на модерната уметност во Рио де Жанеиро, Музејот на современата уметност во Скопје, Музејот на модерната уметност во Кипар, Музејот на Аленде, Националната пинакотена во Атина и др.

Ne à Athènes en 1923.

Il a étudié à l'École des Beaux-Arts d'Athènes.

Expositions individuelles: Athènes, Paris, Turin, Florence, Milan, Venice, Rio de Janeiro, Chypre, Thessalonique, Chicago, San Diego, San Francisco, Los Angeles New York, Cologne, etc.

Expositions collectives: Biennale de Sao Paulo, Salon de Mai, Salon des Réalités Nouvelles, Salon des Comparaisons, Salon Grands et Jeunes d' Aujourd'hui à Paris, Pittsburg Carnegie International aux expositions des groupes ORA et Kentra et beaucoup d'autres.

On trouve ses oeuvres dans les collections suivantes: Musée de Tel Aviv, Musée d'Art Moderne de Rio de Janeiro, Musée d'Art Contemporain de Skopje, Musée d'Art Moderne de Clypre, Musée Aliende Pinacothèque Nationale d' Athènes etc.

Adresse: Athènes, Mavromateon 35

ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ

1948	Атина, Пан-хеленска изложба		
1958	Атина, Пан-хеленска изложба		
1952	Сао Паоло, Меѓународно биенале		
1955	Париз, Есенски салон, Пети Пале		
1956	Париз, Изложба на ликовните уметности
Париз, Салон де Реалите Нувел	1965	Париз, Изложба »Лице«, Галерија А Рио де Жанеиро, Изложба »Опиниано 65«
Париз, Изложба »Наративна фигурација«
1958	Париз, Салон де Реалите Нувел
Леверкусен, Изложба на Галеријата Фашети
Рим, Микро — салонна Галеријата Тартаруга	1966	Париз, Изложба »Мала космогонија за еден осамен човек«, Галерија А Рио де Жанеиро, Изложба »Опиниано 66«, Музеј на модерната уметност
1960	Лондон, Грчки сликари, Редферн галерија
Прато, Меѓународна изложба на апстрактната уметност
Париз, Салон де Компарезон	1967	Гент, Рат Музеј
Цирих, Изложба на наративна уметност
Париз, Група Ора
Сао Паоло, Меѓународно биенале
Питсбург, Питсбург Карнеџи Интернешел
1963	Сао Паоло, Меѓународно биенале	1968	Милано, Харлем и Атина, Изложба на групата Ора
1964	Атина, Група Кентра, Галерија Неес Морфес: Галерија А. Париз
Париз, Изложба »Акција и одраз«
Париз, »Секојдневни митологии«, Галерија А Рио де Жанеиро, »Нова фигурација на париската школа, Музеј на модерната уметност
Атина, Заедничка изложба во Галеријата Мерлин	1970	Париз, Мајски салон
		1971	Париз, Салон Компарезон
Париз, Салон на големите и младите на денешнината
Париз, Изложба »Уметникот и Контакти«
		1972	Париз, Салон на големите и младите на денешнината
Париз, Изложба »Уметност и Контакти«
		1977	Париз, Изложба »Човенот и шумата«, Аеродром Орли
Париз, Меѓународен фестивал на современата уметност, Гран Пале.

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ

1944-1947	Атина, Галерија Парнасос	1969	Номо, Галерија Ил Салото
Милано, Галерија Ил Ѓиорно
Атина, Њу Гелери
Атина, Гете Институт
1954	Атина, Галерија Кендрикон		
1957	Париз, Галерија Дидро		
1958	Ренс, (Франција) Галерија Друле	1970	Рим, Галерија Шнајдер
Нипар, Хилтон галерија
1959	Торино, Галерија Ел Грифо
Атина, Галерија Зигос
Фиренца, Галерија Нумеро	1971	Париз, Арс/Контакт
1960	Авр (Франција), Галерија Портилан	1972	Атина, Галерија Десмос
Солун, Галерија Кохлиас
1961	Париз, Галерија Дидро
Атина, Галерија Неес Морфес	1973	Атина, Галерија Десмос
1962	Париз, Галерија Сен — Жермен	1974	Атина, Галерија Десмос
Чикаго, Сркл галерија
Сан Диего, Сркл галерија
Сан Франциско, Сркл галерија
Лос Анѓелос, Сркл галерија
1964	Париз, Галерија А
Атина, Галерија Мерлин		
1965	Рим, Галерија Шнајдер
Рио де Жанеиро, Галерија Релево	1975	Лариса, Галерија Ритмос
Атина, Изложбена сала Петсетакис
Нина, Градско собрание
Атина, Галерија Полиплано
Солун, Галерија Кохлиас
1966	Париз, Галерија А
Атина, Галерија Хилтон		
1967	Атина, Галерија Мерлин
Харлем (Холандија), Галерија Т
Рио де Жанеиро, Галерија Релево	1976	Њујорк, Сркл галерија
Рим, Галерија Шнајдер
1968	Рим, Галерија Шнајдер
Венеција, Галерија Ил Траѓето	1977	Атина, Галерија Полиплано
Келн, Галерија Баргера

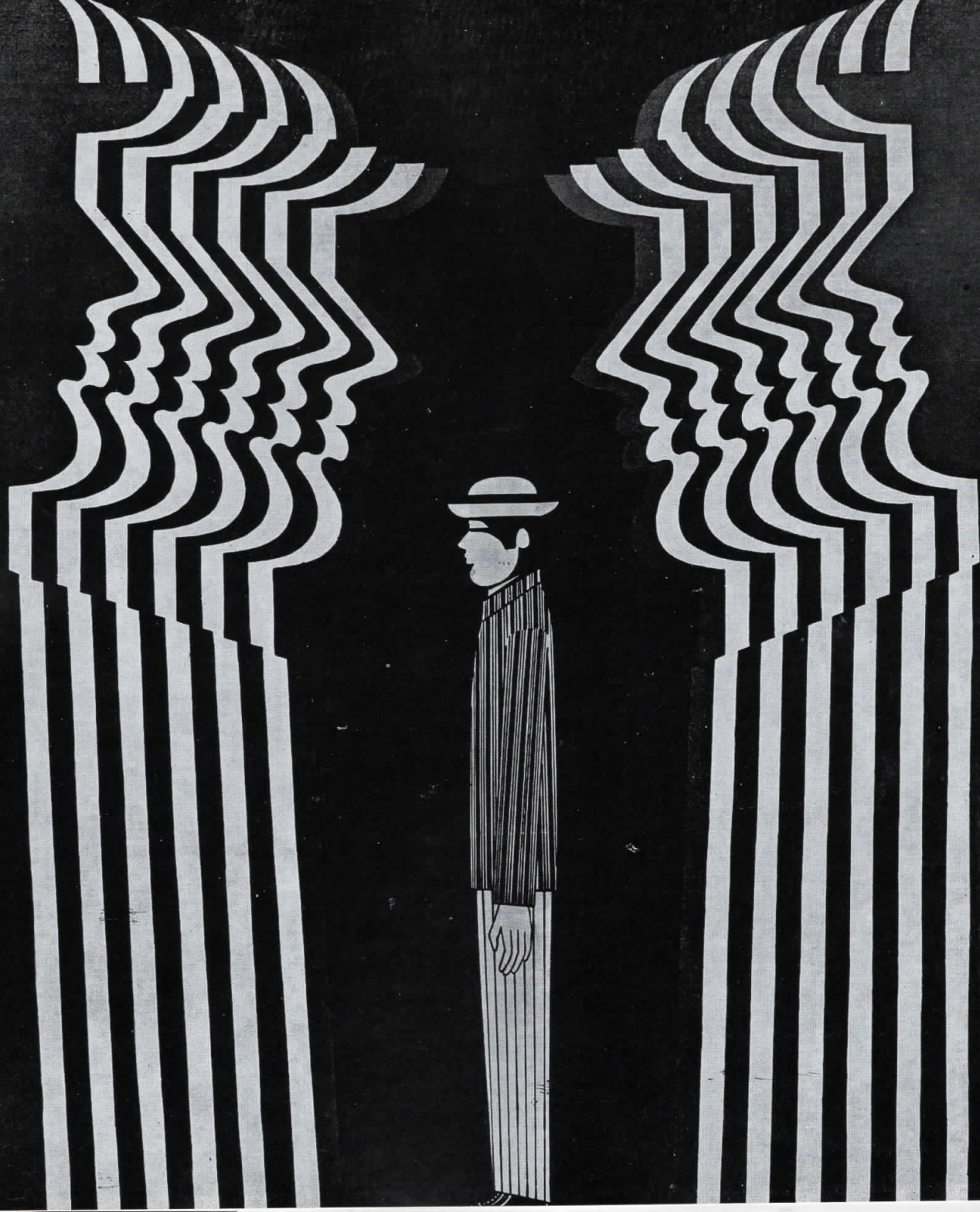
КАТАЛОГ
CATALOGUE

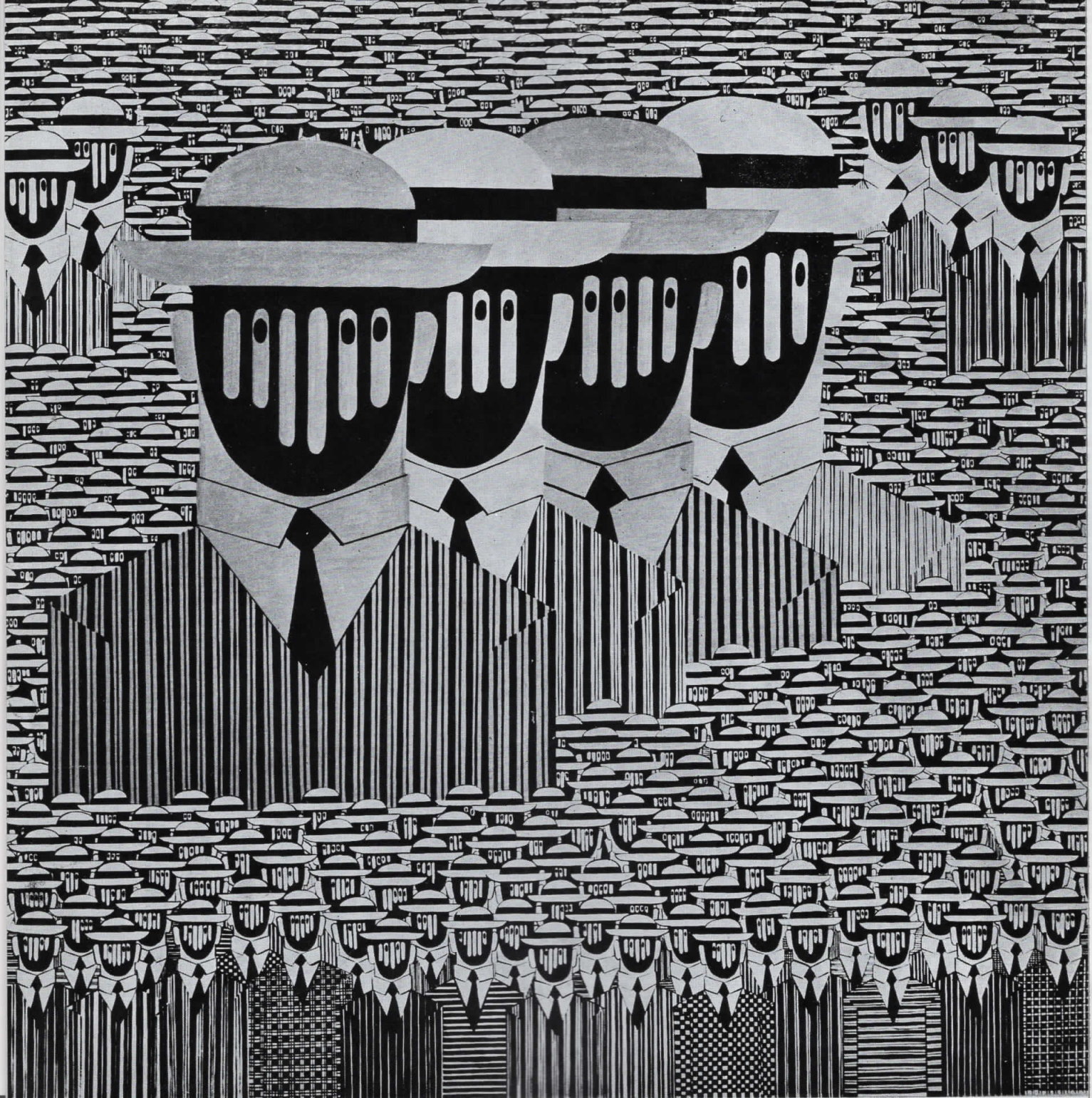
1. ЛОШ СПИЈАЧ, 1971
MAUVAIS COUCHEUR
скулптура во дрво, 190×65×100
2. СКАЛИЛА, 1971
ESCALIER
скулптура во дрво, 200×66×17
3. ЦРВЕН СИГНАЛ, 1971
FEU ROUGE
скулптура во дрво, 182×32×32
4. ПРЕНАСЕЛЕНОСТ, 1971
SURPOPULATION
скулптура во дрво, 182×56×56
5. ГОВОРНИК, 1972
ORATEUR
барелјеф во дрво, 133×84×16
6. СОНЦЕ, 1972
SOLEIL
барелјеф во дрво, 140×100×19
7. СИН ПРОЗОРЕЦ, 1973
FENÊTRE BLEUE
барелјеф во дрво, 82×60×12
8. БЕЛ ПРОЗОРЕЦ, 1973
FENÊTRE BLANCHE
барелјеф во дрво, 128×60×40
9. ЧОВЕК И ГЛЕДАЧИ, 1973
HOMME ET SPECTATEURS
масло на платно и боено дрво,
200×122×10
10. ЛИЧНОСТИ НА ЖОЛА ПОВРШИНА, 1973
PERSONNAGE SUR SURFACE JAUNE
масло на платно и боено дрво,
11. САЛА ЗА СОСТАНОЦИ, 1973
SALLE DE CONFERENCES
анвиронман во боено дрво,
12. ГРУПА ЛУЃЕ I, 1973
GROUPE D'HOMMES I
скулптура во боено дрво, 165×100×30
13. ГРУПА ЛУЃЕ II, 1973
GROUPE D'HOMMES II
скулптура во боено дрво, 165×90×35
14. ГРУПА ЛУЃЕ III, 1973
GROUPE D'HOMMES III
скулптура во боено дрво, 165×80×45
15. ГРУПА ЛУЃЕ IV, 1973
GROUPE D'HOMMES IV
скулптура во боено дрво, 165×110×35
16. ПАРАДА, 1974
PARADE
масло на платно и боено дрво,
200×190×10
17. ЦРН ЧОВЕК ВО РАМКА, 1975
HOMME NOIR ENCADRÉE
барелјеф во боено дрво, 96×78×5
18. ЧОВЕЧКА МОЌ, 1975
MAN POWER
барелјеф во боено дрво, 70×45×11
19. МИРНО! 19775
GARDE A VOUS!
барелјеф во боено дрво, 60×45×7
20. НОВО МЕКСИКО, 1975
NEW MEXICO
масло на платно и дрво, 200×200
21. преведи го
LES SYMBLIGADES
масло на платно и дрво, 200×200
22. БЕЛИ ЛУЃЕ, 1975
HOMMES BLANCS
дрвена конструкција, 180×100×40

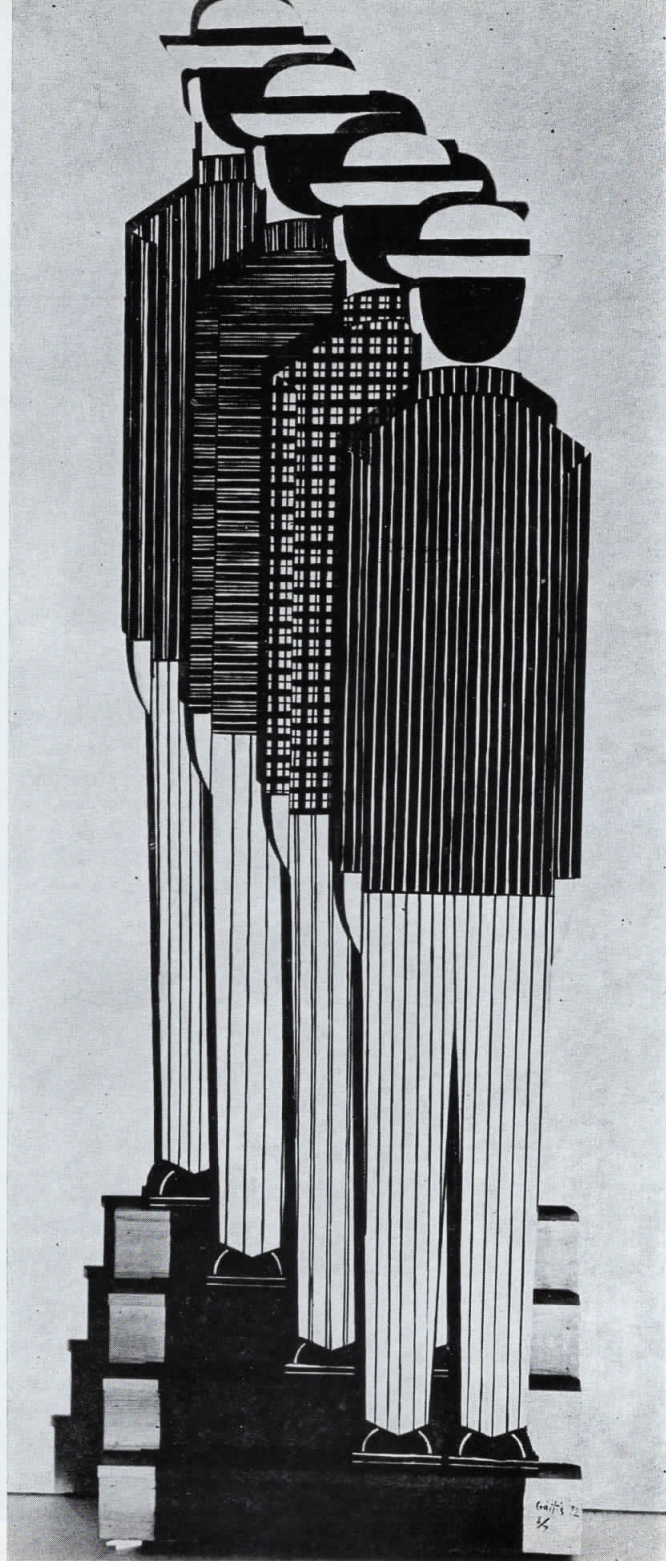
23. ЛУЛАШКА, 1975
BALANÇOIRE
конструкција во дрво и боен метал,
260×155×25
24. ЧОВЕК ОРМАР, 1976
HOMME HARMOIRE
конструкција од боено дрво, 190×47×25
25. ГЛАВА, 1976
TÊTE
скулптура во дрво, 180×40×100
25. ПАРАВАН, 1976
PARAVANT
скулптура од боено дрво, 161×175×3
27. КОНЗЕРВА САРДИНИ, 1976
BOITE A SARDINES
метален барелјеф и боено дрво,
60×57×17
28. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ — ГОЛЕМИТЕ ЗАШ-
ТИТНИЦИ, 1976
PAYSAGES D'HOMMES — LES GRANDS
PATRONS
масло на платно, 200×200
29. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ — ПОГРЕБ, 1976
PAYSAGES D'HOMMES L'ENTERREMENT
масло на платно, 200×200
30. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ — СРЕДБА, 1976
PAYSAGES D'HOMMES — LA RENCONTRE
масло на платно, 200×200
31. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ, 1976
PAYSAGES D'HOMMES
масло на платно, 200×200
32. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ — ИДОЛИ, 1976
PAYSAGES D'HOMMES — LES IDOLES
масло на платно, 200×200
33. ЧОВЕЧКИ ПЕЈЗАЖИ — МАНИФЕСТАЦИИ
I, 1976
PAYSAGES D'HOMMES — MANIFESTA-
TION I
масло на платно, 200×200
34. ЖОЛТА ПАРАДА, 1977
PARADE JAUNE
масло и боено дрво, 146×114×10
35. ГЛЕДАЧИ, 1977
SPECTATEURS
масло на платно, 146×114
36. ПАРАДА И СИНИ ГЛЕДАЧИ, 1977
PARADE ET SPECTATEURS BLEUS
масло и боено дрво, 146×114×10
37. МАНИФЕСТАЦИЈА II, 1977
MANIFESTATION II
масло и боено дрво, 146×114×10
38. СПОМЕНИ I, 1977
SOUVENIRS I
масло на платно и боено дрво,
78×55×11
39. СПОМЕНИ II, 1977
SOUVENIRS II
боено дрво, 78×55×11
40. СПОМЕНИ III, 1977
SOUVENIRS III
боено дрво, 78×55×11
41. ИСТОРИСКИ СПОМЕНИК, 1977
MONUMENT HISTORIQUE
масло и боено дрво, 200×100×10
42. ЖОЛТ ПРОФИЛ, 1977
PROFIL JAUNE
масло на платно, 200×100
43. ДВЕ ТОЛПИ, 1977
DEUX FOULES
масло и боено дрво, 200×100×10
44. ОГЛЕДАЛО, 1977
MIROIR
масло и боено дрво, 200×100×10
45. МАНИФЕСТАЦИЈА ГЛЕДАНА ОД ГРБ,
1977
MANIFESTATION DE DOS
масло и боено дрво, 200×100×10

46. ЖОЛТА КОНСТРУКЦИЈА, 1977
CONSTRUCTION JAUNE
барелјеф во боено дрво, $90 \times 82 \times 8$
47. ЦРНА КОНСТРУКЦИЈА I, 1977
CONSTRUCTION NOIRE I
барелјеф во боено дрво, $90 \times 82 \times 8$
48. ЦРНА КОНСТРУКЦИЈА II, 1977
CONSTRUCTION NOIRE II
барелјеф во боено дрво, $82 \times 50 \times 8$

49. БЕЛА КОНСТРУКЦИЈА I, 1977
CONSTRUCTION BLANCHE I
барелјеф боено дрво, $90 \times 82 \times 12$
50. БЕЛА КОНСТРУКЦИЈА II, 1977
CONSTRUCTION BLANCHE II
барелјеф во боено дрво, $82 \times 50 \times 8$
51. БЕЛА КОНСТРУКЦИЈА III, 1977
CONSTRUCTION BLANCHE III
барелјеф во боено дрво, $82 \times 50 \times 8$

Production
of the play — "The
Lion" —
at the
Theater

Издава:

Музеј на современата уметност — Скопје

Предговор и подготовка на каталогот:

Соња Абациева

Организација:

Александар Гурчинов

Ликовно обликување:

Димитар Малиданов,

Превод на француски:

Д-р Божо Настев

Печатници:

ООЗТ Графички — »Светлост« — Скопје

Тираж:

200 примероци

